

DOI: <https://doi.org/10.33731/42019.175715>

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ (НАБУТТЯ) МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Олена Тверезенко,

*завідувач сектору використання та передачі
прав інтелектуальної власності*

*економіко-правового відділу НДІ інтелектуальної
власності НАПрН України*

Стаття присвячена аналізу законодавчих актів України, що визначають підстави виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності, дослідженню проектів законів у цій сфері та підготовці рекомендацій з удосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності із зазначених питань.

Ключові слова: підстави набуття цивільних прав, первинні та вторинні суб'єкти права інтелектуальної власності, набуття прав інтелектуальної власності, виникнення прав інтелектуальної власності

Ратифікувавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна отримала інструмент і дороговказ для своїх перетворень [10].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 року № 402-р затверджено Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Відповідно до зазначеної концепції вдосконалення національного законодавства та його гармонізація із законодавством ЄС здійснюватиметься, зокрема, шляхом внесення змін до законодавства щодо правової охорони об'єктів авторського права та суміжних прав, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, комерційних позначень (торговельних марок, географічних зазначень, фірмових найменувань) з урахуванням досвіду держав Євросоюзу [11].

На сьогодні до Верховної Ради України подано проекти законів щодо удосконалення законодавства України стосовно охорони прав на географічні зазначення [13] та компонування напівпровідникових виробів [12], які прийнято за основу. Крім того, законопроекти щодо авторського права і суміжних прав [16] та стосовно охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та торговельні марки [15] рекомендовано Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти прийняти у першому читанні. Тобто, очікується суттєве реформування сфери інтелектуальної власності. Разом з тим, вказані законопроекти не пропонують удосконалити правовідносини щодо визначення підстав виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності.

Проблемам виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності присвятили свої праці, зокрема, такі українські вчені: О. Басай, С. Бур-

лаков, Я. Демченко, В. Дмитришин, Л. Майданник, Н. Мироненко, Ю. Осіпова, І. Якубівський, Н. Яріна. Разом з тим, не всі аспекти виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності досліджені, зокрема, йдеться про особливості застосування термінів «виникнення прав» і «набуття прав» у сфері інтелектуальної власності; недостатньо досліджено особливості похідних підстав набуття майнових прав інтелектуальної власності. Крім того, ученими не досліджувалися положення проектів нормативно-правових актів, якими пропонується змінити правовідносини у сфері інтелектуальної власності. З огляду на зазначене виникла необхідність дослідити законодавство України стосовно підстав набуття (виникнення) майнових прав інтелектуальної власності та пропозицій з удосконалення такого законодавства.

Метою цього дослідження є визначення:

- співвідношення термінів «виникнення майнових прав інтелектуальної власності» та «набуття майнових прав інтелектуальної власності»;
- юридичних фактів, які є підставами виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності;
- належності підстав виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності до первісних чи до похідних;
- узгодженості із законодавством України у сфері інтелектуальної власності положення законопроекту «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання правовідносин які виникають у випадку добросовісного набуття майна» (реєстр. № 7394 від 13.12.2017 р.) стосовно добросовісного набуття майнових прав інтелектуальної власності [14].

Метою дослідження є також підготовка рекомендацій з удосконалення законодавства України у сфері інтелектуальної власності із зазначених питань.

Перш ніж дослідити правовідносини стосовно виникнення (набуття) майнових прав інтелектуальної власності потрібно з'ясувати, як співвідносяться терміни «виникнення майнових прав інтелектуальної власності» та «набуття майнових прав інтелектуальної власності».

Терміни «виникнення прав» і «набуття прав» мають ширше значення, ніж терміни «виникнення майнових прав інтелектуальної власності» та «набуття майнових прав інтелектуальної власності», і включають інші види виникнення цивільних прав. У Цивільному кодексі України (далі — ЦК України) терміни «виникнення прав» і «набуття прав» застосовуються як синоніми. Наприклад, у ст. 11 ЦК України застосовано термін «виникнення прав»: «цивільні права та обов'язки виникають із дій осіб, що передбачені актами цивільного законодавства, а також із дій осіб, що не передбачені цими актами, але за аналогією породжують цивільні права та обов'язки». Водночас, у ст. 202 ЦК України використано термін «набуття прав»: «правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків» [2].

Зауважимо, що у ст. 422 ЦК України терміни «виникнення майнових прав інтелектуальної власності» та «набуття майнових прав інтелектуальної власності» застосовуються як синоніми, до речі, як і в Законі України «Про охорону прав на сорти рослин» [3].

Термін «виникнення прав» застосовується до об'єктів авторського права і суміжних прав, при якому не вимагається здійснювати будь-які формальності, а саме — не потрібно реєструвати права на відповідний об'єкт для отримання можливості реалізовувати свої права інтелектуальної власності. У чинному законодавстві в цій сфері не застосовується термін «набуття прав». У деяких проектах законів у сфері авторського права і суміжних прав використовується термін «набуття прав». Так,

у ст. 9 проекту закону про авторське право і суміжні права від 12.03.2019 р. № 10143 використовується термін «набуття прав» щодо відносин набуття прав на твори на підставі договору [16].

У законодавстві України, що регулює сферу промислової власності, окрім правовідносин щодо сортів рослин, термін «виникнення прав» не використовується. При цьому термін «набуття прав» застосовується лише в ЦК України і не застосовується в спеціальному законодавстві. З метою приведення спеціальних законів у сфері промислової власності до вимог ЦК України до зазначених законів пропонується внести зміни у тому числі в частині використання терміна «набуття майнових прав інтелектуальної власності» [15].

Відповідно до ст. 422 ЦК України право інтелектуальної власності виникає (набувається) з підстав, встановлених цим кодексом, іншим законом чи договором [2].

Згідно з ч. 2 ст. 11 ЦК України підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є:

- 1) договори та інші правочини;
- 2) створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності;
- 3) завдання майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі;
- 4) інші юридичні факти [2].

Вважаємо, що положення, зазначені у ч. 2 ст. 11 ЦК України, не узгоджуються із законодавством України у сфері інтелектуальної власності та потребують доопрацювання з огляду на таке:

- авторським правом охороняються не лише літературні та художні, а й інші об'єкти [2; 4];
- об'єкти суміжних прав, як і твори, є результатом творчої діяльності, однак право на такі об'єкти виникає не на підставі їх створення. Право інтелектуальної власності на виконання виникає з моменту першого його здійснення, право інтелектуальної власності на фоно-

граму чи відеограму виникає з моменту її вироблення, а право інтелектуальної власності на передачу (програму) організації мовлення виникає з моменту її першого здійснення (ст. 37 ЦК України) [2];

- права на винаходи, як і права на корисні моделі, промислові зразки, топографії інтегральних мікросхем, не виникають, а набуваються і не на підставі створення таких об'єктів, а на підставі отримання відповідного патенту або свідоцтва [2; 5; 6; 8];
- права на сорти рослин та породи тварин виникають (набуваються) не на підставі створення таких об'єктів, а на підставі отримання відповідного патенту [2; 3].

Як зазначає О. Басай, підстави виникнення прав інтелектуальної власності залежно від суб'єктів цього права розподіляють на підстави виникнення права інтелектуальної власності у первинних суб'єктів права інтелектуальної власності та підстави виникнення права інтелектуальної власності у вторинних суб'єктів інтелектуальної власності [18, 155]. Такої ж думки дотримується і Н. Мироненко [21, 12].

Законодавством України у сфері авторського права та суміжних прав закріплено термін «первинний суб'єкт» авторського права чи суміжних прав. Відповідно до статей 11 та 37 Закону України «Про авторське право і суміжні права» первинним суб'єктом, якому належить авторське право, є автор твору, первинними суб'єктами суміжних прав є виконавець, виробник фонограми, виробник відеограми, організація мовлення [2; 4].

У законодавстві України у сфері промислової власності не використовується термін «первинний суб'єкт». Законами в цій сфері передбачено, що право на реєстрацію відповідного об'єкта має автор або його правонаступник, однак цей лише право на подання заявки такий об'єкт. Майнові права інтелектуальної власності на певний об'єкт промислової

власності можуть не належати автору. Первинним суб'єктом таких прав є власник охоронного документа (патенту, свідоцтва). Це впливає з положень законодавства, хоча й не закріплено ні в чинному законодавстві в цій сфері, ні у законопроектах [12; 15].

У статтях 429 та 430 ЦК України встановлено, що майнові права на службові об'єкти права інтелектуальної власності належать роботодавцю та автору спільно, а на об'єкти права інтелектуальної власності, створені за замовленням, належать замовнику та автору спільно. Чинна редакція статей 429 та 430 ЦК України використовує саме термін «належать». Тобто до роботодавця і замовника не переходять майнові права від автора, а «виникають» у роботодавця або замовника в силу закону. Однак, у законодавчих актах України у сфері інтелектуальної власності роботодавця та замовника не називають первинними суб'єктами. У роботодавця та замовника, на відміну від автора твору, не виникає особистих майнових прав інтелектуальної власності на відповідний об'єкт. Разом з тим, у силу закону, а саме положень ст. 429 та ст. 430 ЦК України, роботодавець та замовник набувають майнові права інтелектуальної власності.

Статтею 421 ЦК України встановлено, що суб'єктами права інтелектуальної власності є: творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до цього кодексу, іншого закону чи договору. Таким чином, роботодавець та замовник є первинними суб'єктами права інтелектуальної власності. Такої думки дотримуються й деякі українські науковці, у тому числі О. Басай [18, 156].

Водночас положення ч. 1 ст. 11 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та ч. 1. ст. 435 ЦК України встановлюють, що лише автор твору є первинним суб'єктом. Отже, ч. 1

ст. 11 цього закону та ч. 1. ст. 435 ЦК України не узгоджується зі ст. 429 та ст. 430 ЦК України. Таким чином, у статтях 429 та 430 ЦК України необхідно замінити правову конструкцію стосовно належності прав інтелектуальної власності роботодавцю і замовнику положеннями щодо переходу таких прав від автора до роботодавця і замовника на підставі закону.

Аналіз чинного законодавства у сфері інтелектуальної власності та наукової літератури в цій сфері свідчить, що термін «вторинні суб'єкти інтелектуальної власності» законодавчо не закріплений і використовується лише в доктрині права інтелектуальної власності. При цьому, вітчизняні науковці відносять до вторинних суб'єктів інтелектуальної власності правонаступників, які набули майнові права інтелектуальної власності на підставі договору, заповіту, реорганізації юридичної особи [19, 148; 21, 17; 20, 26] та інших юридичних фактів. Вважаємо, що у цьому разі повинен застосовуватися саме термін «набуття прав інтелектуальної власності», а не термін «виникнення прав», як це зазначає О. Басай [18, 157]. При цьому, зазначені підстави в доктрині права інтелектуальної власності відносять до похідних підстав набуття прав інтелектуальної власності [18, 157; 19, 145]. У якості критерію розмежування первинних і похідних способів набуття права власності слід ураховувати критерій узгодженості волі. Первинні способи не пов'язані з волею попереднього власника, похідні — засновуються на волевиявленні останнього [19, 149].

Ураховуючи зазначене, можемо зробити такі висновки:

- терміни «виникнення майнових прав інтелектуальної власності» та «набуття майнових прав інтелектуальної власності» є синонімами;
- термін «виникнення прав» застосовується щодо первинних суб'єктів авторського права та суміжних прав;

ПОГЛЯД НАУКОВЦЯ

- термін «набуття прав» застосовується до первинних суб'єктів промислової власності та до вторинних суб'єктів права інтелектуальної власності;
- замовник та роботодавець є первинними суб'єктами права інтелектуальної власності виходячи зі ст. 429 та ст. 430 ЦК України.

Проектом Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання правовідносин, які виникають у випадку добросовісного набуття майна» (реєстр. № 7394 від 13.12.2017 р.) пропонується законодавчо закріпити ще одну підставу набуття майнових прав інтелектуальної власності: «У разі укладення відплатного договору про передання майнових прав інтелектуальної власності особою, якій вони не належать, відповідні права виникають у добросовісного набувача за умови, що особа, якій ці права належать, добровільно вчинила дії з передання цих прав» [14]. Стосовно цієї норми зауважуємо таке.

Відповідно до статей 177, 190 та 199 ЦК України майнові права інтелектуальної власності не є майном у розуміння ЦК України, тож ці правовідносини не є предметом регулювання цього законопроекту, оскільки такий проект регулює правовідносини щодо добросовісного набуття майна, а не майнових прав інтелектуальної власності.

Конституцією України встановлено, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності (ст. 41) [1].

За договором про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (особа, що має виключні майнові права) передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах (ст. 1113 ЦК України) [2].

Тобто, передати майнові права інтелектуальної власності іншій особі може лише суб'єкт права інтелектуальної

власності (власник). У іншому випадку такий договір може бути визнаний недійсним, у зв'язку з тим що не відповідає вимогам закону.

Запропоновані законопроектом положення статті 427¹ ЦК України є нелогічними, оскільки не зрозуміло, кому власник передає права, але найголовніше, що в такій редакції ці положення можуть призвести до масових зловживань правом добросовісного набувача прав інтелектуальної власності і стати таким же небезпечним явищем для вітчизняної економіки, як і «патентний тролінг».

Вважаємо, що потрібно захищати власника прав інтелектуальної власності, а добросовісний правонаступник повинен подбати про те, щоб упевнитися, що він укладає договір саме із суб'єктом права інтелектуальних власності. Тобто ризики повинні залишатися саме за правонаступником і ліцензіатом, а держава має сприяти отриманню необхідної інформації. Такою інформацією в тому числі є відкриті реєстри щодо об'єктів промислової власності, які розміщені на сайті Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [22] та Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» [23]. Такі бази даних покликані хоч трохи знизити рівень «незнання» правонаступника. Можна зменшити ризики правонаступника та ліцензіата, ввівши певні санкції для «правоволодільця» у договорі.

Окрім того, з метою захисту інтересів добросовісних набувачів майнових прав інтелектуальної власності, як і добросовісних ліцензіатів та добросовісних користувачів за договором комерційної концесії, доцільно у главах 75 і 76 ЦК України прописати положення, аналогічні ст. 660 ЦК України (щодо обов'язків покупця і продавця у разі пред'явлення третьою особою позову про витребування товару) та ст. 661 ЦК України (стосовно відповідальності продавця у разі відсудження товару у покупця).

У ЦК України доцільно ввести такі істотні умови договорів про передання майнових прав інтелектуальної влас-

ності, ліцензійних договорів, договорів комерційної концесії та договорів застави майнових прав інтелектуальної власності:

- 1) зобов'язання особи, що передає майнові права інтелектуальної власності (надає право на використання об'єкта права інтелектуальної власності або надає майнові права інтелектуальної власності у заставу):
 - надати документи, які підтверджують, що такій особі належать майнові права інтелектуальної власності;
 - відшкодувати збитки, що можуть бути завдані особі, якій передаються права інтелектуальної власності (надається право на використання об'єкта права інтелектуальної власності або надаються майнові права інтелектуальної власності у заставу) у зв'язку з виконанням такою особою відповідного договору;
- 2) у разі укладання договору щодо розпорядження майновими правами на корисні моделі (промислові зразки) умови про те, що особа, якій передаються права інтелектуальної власності (надається право на використання об'єкта права інтелектуальної власності або надаються майнові права інтелектуальної власності у заставу) розуміє, що патент на корисну модель (промисловий зразок) видається під відповідальність власника патенту без проведення кваліфікаційної експертизи;
- 3) у разі укладання договору щодо розпорядження майновими правами на комерційну таємницю (ноу-хау) умови про те, що особа, якій передаються права інтелектуальної власності (надається право на використання об'єкта права інтелектуальної власності або надаються майнові права інтелектуальної власності у заставу) розуміє, що майнові права на таку комерційну таємницю (ноу-хау) можуть

бути припиненні у разі недотримання особою, що передає права інтелектуальної власності (надає право на використання об'єкта права інтелектуальної власності або надає майнові права інтелектуальної власності у заставу), умов конфіденційності щодо такої комерційної таємниці (ноу-хау).

Таким чином, проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання правовідносин які виникають у випадку добросовісного набуття майна» (реєстр. № 7394 від 13.12.2017 р.), поданий народним депутатом України Ю. В. Бубликом, не узгоджується зі ст. 41 Конституції України, цивільним законодавством України, може призвести до порушень прав власників та інших осіб, зокрема, заставодержателів та заставодавців, наймачів тощо. Новація щодо добросовісного набуття майнових прав інтелектуальної власності не узгоджується з правовою природою правовідносин у сфері інтелектуальної власності та не враховує особливостей набуття майнових прав інтелектуальної власності.

Слід погодитися з О. Басай стосовно того, що «окремі положення чинного законодавства, які визначають підстави набуття цивільних прав у сфері інтелектуальної власності, потребують уточнення та конкретизації» [17, 389].

Таким чином, наведене дослідження дає підстави запропонувати зміни до ЦК України в частині встановлення підстав виникнення (набуття) прав інтелектуальної. **З метою приведення ст. 11 ЦК України до вимог законодавства України у сфері інтелектуальної власності пропонуємо:**

у назві та тексті ст. 11 ЦК України слово «виникнення» замінити словами «виникнення (набуття)»;

ч. 2 ст. 11 ЦК України викласти у такій редакції:

«2. Підставами виникнення (набуття) цивільних прав та обов'язків, зокрема, є:

- 1) договори та інші правочини;
- 2) завдання майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі;
- 3) інші юридичні факти, у тому числі встановлені статтею 422 цього Кодексу.»

Пропонуємо ст. 422 ЦК України викласти у такій редакції:

«1. Підставами виникнення (набуття) права інтелектуальної власності є:

- 1) створення об'єкта авторського права;
- 2) перше здійснення виконання, вироблення фонограми чи відеограми, перше здійснення передачі (програми) організації мовлення;
- 3) отримання патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок, свідоцтва на торговельну марку, географічне зазначення, компонування інтегральної мікросхеми;
- 4) визнання торговельної марки добре відомою в Україні;
- 5) визнана пропозиції, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення раціоналізаторською;
- 5) перше використання комерцій-

- ного найменування;
- 6) правомірне визначення інформації комерційною таємницею;
- 7) встановлення невідомих раніше об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання;
- 8) створення об'єкта права інтелектуальної власності у зв'язку з виконанням трудового договору;
- 9) створення об'єкта права інтелектуальної власності у зв'язку з виконанням договору про створення за замовленням та використанням об'єкта права інтелектуальної власності;
- 11) договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності;
- 12) внесення майнових прав інтелектуальної власності в якості вкладу до статутного капіталу такої юридичної особи;
- 12) рішення суду;
- 13) спадкування майнових прав інтелектуальної власності;
- 14) інші юридичні факти». ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України : Закон України Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
3. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 21. Ст. 218.
4. Про авторське право та суміжні права : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64.
5. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 32.
6. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 34.
7. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 7. Ст. 36.
8. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 8. Ст. 28.
9. Про охорону прав на зазначення походження товару : Закон України. Відомо-

- сті Верховної Ради України. 1999. № 32. Ст. 267.
10. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. Офіційний вісник України. 2015. № 4. С. 8. Ст. 67.
11. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.06.2016 р. № 402-р. Офіційний вісник України. 2016. № 44, С. 48. Ст. 1625.
12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення охорони прав на компонування напівпровідникових виробів : проект закону № 5694 від 23.01.2017.
URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=60977.
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень : проект закону № 6023 від 03.02.2017.
URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61052.
14. Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо регулювання праввідносин які виникають у випадку добросовісного набуття майна : № 7394 від 13.12.2017.
URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63135.
15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації окремих положень законодавства Європейського Союзу у сфері інтелектуальної власності : проект закону № 9385 від 10.12.2018.
URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65108.
16. Про авторське право і суміжні права : проект закону № 10143 від 12.03.2019.
URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65661.
17. Басай О. В. Первинні підстави виникнення прав інтелектуальної власності. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2012. Т. 12. С. 383–391.
18. Басай О. В. Підстави виникнення цивільних прав у сфері авторського права. Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 2. Т. 1. 2014. С. 155.
19. Демченко Я. О. Підстави виникнення майнових прав інтелектуальної власності. Право.ua. № 2. 2017. С. 45–152.
20. Дмитришин В. С. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні : навч. посіб. для студ. навч. закл. Київ : Інст. інтел. власн. і права. 2008. 248 с.
21. Мироненко Н. Поняття суб'єктів права інтелектуальної власності та критерії їх класифікації. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2009. № 2. С. 11–24.
22. Відомості Державних реєстрів. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=44de1e87-ad16-476b-b0aa-8a8a1f8aeb27&tag=VidomostiDerzhavnikhRestriv>.
23. Бази даних та інформаційно-довідкові системи. URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/bases2>.
1. *Konstytutsiia Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30, St. 141.*
2. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2003. № 40. St. 356.*
3. *Pro okhoronu prav na sorty roslyn : Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1993. № 21. St. 218.*
4. *Pro avtorske pravo ta sumizhni prava : Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1994. № 13. St. 64.*
5. *Pro okhoronu prav na vynakhody ta korysni modeli: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1994. № 7. St. 32.*
6. *Pro okhoronu prav na promyslovi zrazky : Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1994. № 7. St. 34.*

7. *Pro okhoronu prav na znaky dlia tovariv i posluh: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1994. № 7. St. 36.*
8. *Pro okhoronu prav na topografii intehralnykh mikroskhem: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1998. № 8. St. 28.*
9. *Pro okhoronu prav na zaznachennia pokhodzhennia tovaru: Zakon Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1999. № 32. St. 267.*
10. *Stratehiia staloho rozvytku «Ukraina – 2020», skhvalena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 12.01.2015 r. № 5/2015. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. 2015. № 4. S. 8. St. 67.*
11. *Kontseptsiia reformuvannia derzhavnoi systemy pravovoi okhorony intelektualnoi vlasnosti v Ukraini, zatverdzhena rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.06.2016 r. № 402-r. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. 2016. № 44, S. 48. St. 1625.*
12. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia okhorony prav na komponuvannia napiuprovidnykovykh vyrobiv: proekt zakonu № 5694 vid 23.01.2017.*
URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=60977.
13. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia pravovoi okhorony heohrafichnykh zaznachen : proekt zakonu № 6023 vid 03.02.2017.*
URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=61052.
14. *Pro vnesennia zmin do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy shchodo rehuliuvannia pravovidnosyn yaki vynykaiut u vypadku dobrosovisnoho nabuttia maina : № 7394 vid 13.12.2017.*
URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63135.
15. *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo implementatsii okremykh polozhen zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu u sferi intelektualnoi vlasnosti : proekt zakonu № 9385 vid 10.12.2018.*
URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65108.
16. *Pro avtorske pravo i sumizhni prava : proekt zakonu № 10143 vid 12.03.2019.* URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=65661.
17. *Basai O. V. Pervynni pidstavy vynyknennia prav intelektualnoi vlasnosti. Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia». 2012. T. 12. S. 383–391.*
18. *Basai O. V. Pidstavy vynyknennia tsyvilnykh prav u sferi avtorskoho prava. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Vypusk 2. T. 1. 2014. S. 155.*
19. *Demchenko Ya. O. Pidstavy vynyknennia mainovykh prav intelektualnoi vlasnosti. Pravo.ua. № 2. 2017. S. 45–152.*
20. *Dmytryshyn V. S. Rozporiadzhennia mainovymy pravamy intelektualnoi vlasnosti v Ukraini : navch. posib. dlia stud. navch. zakl. Kyiv : Inst. itel. vlasn. i prava. 2008. 248 s.*
21. *Myronenko N. Poniattia subiektiv prava intelektualnoi vlasnosti ta kryterii yikh klasyfikatsii. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. 2009. № 2. S. 11–24.*
22. *Vidomosti Derzhavnykh reiestriv.*
URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=44de1e87-ad16-476b-b0aa-8a8a1f8aeb27&tag=VidomostiDerzhavnikhRestriv>.
23. *Bazy danykh ta informatsiino-dovidkovi systemy.*
URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/bases2>.

Надійшла до редакції 18.06.2019 року

Тверезенко Е. Основания возникновения (приобретения) имущественных прав интеллектуальной собственности. Статья посвящена анализу законодательных актов Украины, устанавливающих основания возникновения (приобретения) имущественных прав интеллектуальной собственности, исследованы проекты законов в этой сфере и подготовлены рекомендации по совершенствованию законодательства Украины в сфере интеллектуальной собственности по указанным вопросам.

Ключевые слова: основания приобретения гражданских прав, первичные и вторичные субъекты права интеллектуальной собственности, приобретение прав интеллектуальной собственности, возникновение прав интеллектуальной собственности

Tverezenko O. Grounds for the emergence (acquisition) of intellectual property rights. The author of the study has determined: legal grounds for the emergence (acquisition) of economic intellectual property rights; primary and derivative grounds for the emergence (acquisition) of economic intellectual property rights.

The article proves that:

- the terms «the emergence of economic intellectual property rights» and «acquisition of economic intellectual property rights» are synonymous;
- the term «emergence of rights» applies to primary copyright and related rights;
- the term «acquisition of rights» applies to primary subjects of industrial property and to secondary subjects to intellectual property rights;
- the customer and the employer are the primary subjects of the intellectual property right according to Art. 429 and Art. 430 of the Civil Code of Ukraine.

The author has proved that the provisions of the bill «On Amendments to the Civil Code of Ukraine regarding the regulation of legal relations arising in the event of a fair acquisition of property» (the registration number 7394 dated 13.12.2017) regarding the good faith acquisition of economic intellectual property rights are not consistent with the legislation of Ukraine in the field of intellectual property.

The article provides recommendations on the improvement of intellectual property legislation of Ukraine regarding the issues above, in particular, recommendations on amending the Civil Code of Ukraine in part of defining:

- some essential terms of intellectual property contracts;
- grounds for the emergence (acquisition) of civil rights and responsibilities.

Furthermore, the author provides recommendations regarding the types of legal facts that are grounds for emergence (acquisition) of economic intellectual property rights. Such legal facts are:

- 1) creation of a copyright object;
- 2) the first performance of the performance, the production of a phonogram or videogram, the first implementation of a broadcast (program) of a broadcasting organization;
- 3) obtaining a patent for an invention, utility model, industrial design, trademark certificate, geographical indication, layout of the integrated circuit;
- 4) recognition of the trademark as a well known in Ukraine;
- 5) recognition of the proposal containing technological (technical) or organizational solution as innovative;
- 6) first use of the business name;
- 7) legitimate classification of information as a trade secret;
- 8) establishment of previously unknown objectively existing laws, properties and phenomena of the material world, which bring fundamental changes to the level of scientific knowledge;
- 9) creation of an object of intellectual property right connected with the performance of an employment contract;
- 10) the creation of an intellectual property object connected with the execution of the contract on the creation and use of the intellectual property object;
- 11) contracts for the disposal of intellectual property rights;
- 12) introduction of property rights of intellectual property as a contribution to the authorized capital of the legal entity;
- 13) court decision;
- 14) inheritance of material intellectual property rights;
- 15) other legal facts.

Key words: grounds for acquiring civil rights, primary and derivative subjects of intellectual property rights, acquisition of intellectual property rights, emergence of intellectual property rights